Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 10. júna 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Zmluvy o spotrebiteľskom úvere – Smernica 2008/48/ES – Riziko nadmerného zadlženia – Článok 8 – Povinnosť veriteľa posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa – Článok 23 – Účinná, primeraná a odrádzajúca povaha sankcie za porušenie tejto povinnosti“

Vo veci C-303/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Okresný súd Opatów, 1. občianskoprávny senát, Poľsko) z 27. septembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 8. júla 2020, ktorý súvisí s konaním:

Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA

proti

KM,

za účasti:

Prokuratura Okręgowa w Kielcach,

SÚDNY DVOR (šiesta komora),

v zložení: predseda šiestej komory L. Bay Larsen, sudcovia C. Toader (spravodajkyňa) a M. Safjan,

generálny advokát: G. Pitruzzella,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA, v zastúpení: W. Kołosza, radca prawny,

– poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,

– Európska komisia, v zastúpení: G. Goddin a A. Szmytkowska, splnomocnené zástupkyne,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

* Jazyk konania: poľština.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 2008, s. 66).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA (ďalej len „Ultimo Portfolio Investment“), postupníkom pohľadávky spoločnosti Aasa Polska SA, a KM, fyzickou osobou, vo veci úhrady pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Právny rámec

Právo Únie

3 Odôvodnenia 26 a 47 smernice 2008/48 stanovujú:

„(26) … Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. … veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebitelia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

…

(47) Členské štáty by mali ustanoviť pravidlá o sankciách uplatniteľných v prípade porušenia vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice a zabezpečiť ich vykonávanie. Aj keď výber sankcií ostáva v právomoci členských štátov, ustanovené sankcie by mali byť účinné, primerané a odrádzajúce.“

4 Článok 8 uvedenej smernice, nazvaný „Povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.“

5 Článok 23 uvedenej smernice, nazvaný „Sankcie“, stanovuje:

„Členské štáty ustanovia pravidlá o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe tejto smernice a prijmú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. Ustanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.“

Poľské právo

6 Ustawa o kredycie konsumenckim (zákon o spotrebiteľskom úvere) z 12. mája 2011 (Dz. U. z roku 2011, č. 126, položka 715) prebral smernicu 2008/48 do poľského právneho poriadku. Článok 9 tohto zákona v znení uplatniteľnom na konanie vo veci samej (ďalej len „zákon o spotrebiteľskom úvere“) stanovuje:

„1. Veriteľ je pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa.

2. Posúdenie úverovej bonity sa uskutočňuje na základe informácií získaných od spotrebiteľa alebo na základe informácií získaných z príslušných databáz alebo súborov údajov, ktoré má veriteľ k dispozícii.

3. Spotrebiteľ je na žiadosť veriteľa povinný predložiť dokumenty a informácie, ktoré sú potrebné na posúdenie jeho úverovej bonity.

4. Pokiaľ je veriteľom banka alebo iná inštitúcia, ktorá je na základe zákona oprávnená poskytovať úvery, uskutočňuje sa posúdenie úverovej bonity podľa článku 70 zákona z 29. augusta 1997 o bankách, ako aj podľa ďalších právnych predpisov záväzných pre tieto subjekty, pričom sa zohľadnia odseky 1 až 3.“

7 Článok 24 ustawa – Kodeks wykroczeń (zákon o priestupkoch) z 20. mája 1971 (ďalej len „zákon o priestupkoch“) stanovuje:

„1. Pokuta sa uloží vo výške od 20 do 5000 poľských zlotých (PLN), pokiaľ zákon nestanovuje inak.

2. Ak sa za priestupok spáchaný s cieľom získať majetkový prospech uloží trest odňatia slobody, uloží sa popri tomto treste aj pokuta, ibaže by uloženie pokuty nebolo účelné.

3. Pri stanovení výšky pokuty sa vezmú do úvahy príjmy páchateľa, jeho osobné a rodinné pomery, majetkové pomery a jeho zárobkové možnosti.“

8 Podľa článku 45 ods. 1 tohto zákona trestnosť priestupku zaniká po uplynutí jedného roka od jeho spáchania, a ak sa v tomto období začalo konanie, trestnosť priestupku zaniká po uplynutí 2 rokov od skončenia tohto obdobia.

9 Článok 138c uvedeného zákona stanovuje:

„1a. Ten istý trest (pokuta) sa uloží tomu, kto si pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere so spotrebiteľom nesplní povinnosť posúdiť úverovú bonitu.

…

4. Ak je podnikateľom subjekt, ktorý nie je fyzickou osobou, zodpovednosť stanovenú v odsekoch 1 až 3 nesie osoba poverená vedením podniku alebo osoba, ktorá je oprávnená uzatvárať zmluvy so spotrebiteľmi.“

10 Podľa článku 5 ustawa – Kodeks cywilny (Občiansky zákonník) z 23. apríla 1964, v znení uplatniteľnom na konanie vo veci samej, môže občianskoprávny súd na návrh účastníka konania alebo aj bez jeho návrhu zamietnuť nároky žalobcu s odvolaním sa na ustanovenie, ktoré ukladá sankcie za zneužitie práva.

11 Podľa článku 320 ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (Občiansky súdny poriadok) zo 17. novembra 1964, v znení uplatniteľnom na konanie vo veci samej:

„V obzvlášť odôvodnených prípadoch môže súd rozhodnúť o rozdelení nariadeného výkonu plnenia na niekoľko častí a v prípade dodania nehnuteľnosti alebo vypratаní priestorov určiť vhodný dátum na výkon tohto plnenia.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

12 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že 23. mája 2018 uzatvorila spoločnosť Aasa Polska so sídlom vo Varšave (Poľsko) s KM zmluvu o pôžičke (zmluva o spotrebiteľskom úvere). Výška tejto pôžičky bola stanovená na 5 000 PLN (približne 1 080 eur) a celková suma, ktorá mal byť vrátená, na 8 626,58 PLN (približne 1 862 eur). Táto suma pozostávala z istiny pôžičky, úrokov za celé obdobie platnosti zmluvy v celkovej výške 536,58 PLN (približne 115 eur), poplatku za poskytnutie pôžičky vo výške 2 490 PLN (približne 537 eur) a správnych poplatkov vo výške 600 PLN (približne 130 eur). Táto pôžička mala byť splácaná v 24 splátkach po 408 PLN (približne 88 eur) v období od 22. júna 2018 do 22. mája 2020.

13 Pohľadávka vyplývajúca z tejto zmluvy bola spoločnosťou Aasa Polska postúpená na Ultimo Portfolio Investment so sídlom v Luxemburgu (Luxembursko).

14 KM mala ku dňu uzavretia uvedenej zmluvy záväzky vyplývajúce z 23 zmlúv o pôžičke a úverových zmlúv v celkovej výške 261 850 PLN (približne 56 500 eur) a celková výška mesačných splátok vyplývajúcich z týchto záväzkov dosahovala sumu 8 198 PLN (približne 1 770 eur), pričom aj jej manžel mal záväzky vyplývajúce z 24 zmlúv o pôžičke a úverových zmlúv. Výška dlhov zo všetkých týchto zmlúv dosahovala sumu 457 830 PLN (približne 98 840 eur) a celková výška príslušných mesačných splátok dosahovala sumu 9 974,35 PLN (približne 2 153 eur). Žalovaná bola k uvedenému dátumu zamestnaná na základe pracovnej zmluvy a poberala čistú mzdu vo výške 2 300 PLN (približne 500 eur). Jej manžel, ktorý pre zdravotné dôvody nepracoval, nepoberal žiadne príjmy.

15 Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Okresný súd Opatów, 1. občianskoprávne oddelenie, Poľsko), na ktorý sa 4. apríla 2019 obrátila Ultimo Portfolio Investment, postupník pohľadávky v sume 7 139,76 PLN (približne 1 540 eur), zvýšenej o zákonné úroky, uvádza, že predmetná zmluva bola uzatvorená prostredníctvom sprostredkovateľa úveru a že Aasa Polska pred uzatvorením tejto zmluvy neoverovala majetkovú situáciu KM ani výšku jej záväzkov, pričom počas rozhovoru, ktorý predchádzal uzatvoreniu uvedenej zmluvy, neboli položené nijaké otázky týkajúce sa jej majetkovej situácie ani situácie, pokiaľ ide o výšku príjmov a záväzkov dotknutej domácnosti.

16 Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania tento vnútroštátny súd uvádza, že hoci 14. júna 2019 vyzval Ultimo Portfolio Investment, aby mu poskytla dodatočné informácie o krokoch, ktoré veriteľ podnikol s cieľom posúdiť úverovú bonitu KM, neboli mu v tejto súvislosti poskytnuté nijaké informácie.

17 Vnútroštátny súd uvádza, že podľa znenia článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa, a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Okrem toho podľa článku 23 tejto smernice musia členské štáty ustanoviť účinné, primerané a odrádzajúce pravidlá o sankciách za porušenie tejto povinnosti a prijať všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. Podľa vnútroštátneho súdu však platné poľské právo nezaručuje splnenie týchto požiadaviek stanovených uvedenou smernicou.

18 Uvedený súd pritom konštatuje, že článok 138c ods. 1a a ods. 4 zákona o priestupkoch sankcionuje nesplnenie povinnosti posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa len uložením pokuty stanovenej v článku 24 tohto zákona. Navyše podľa článku 45 tohto zákona sa táto pokuta rýchlo premlčí. Poukazuje tiež na to, že vnútroštátna právna úprava nestanovuje vznik zodpovednosti veriteľov ako právnických osôb, ktoré uzavreli zmluvy o pôžičke, ale len zodpovednosť fyzických osôb, akými sú osoba poverená vedením podniku, alebo osoba, ktorá je oprávnená uzatvárať zmluvy so spotrebiteľmi.

19 Vnútroštátny súd sa preto pýta, či sankcia stanovená zákonom o priestupkoch zodpovedá požiadavkám stanoveným smernicou 2008/48, a vyjadruje pochybnosti o tom, či je táto sankcia za porušenie povinnosti veriteľa posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa účinná, primeraná a odradzujúca.

20 Za týchto okolností Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (Okresný súd Opatów, 1. občianskoprávne oddelenie) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Predstavuje sankcia upravená v článku 138c ods. 1[a] [zákona o priestupkoch], ktorá sa ukladá za porušenie povinnosti posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa stanovenú v článku 8 ods. 1 smernice [2008/48], skutočné a dostatočné splnenie požiadavky, uloženej členskému štátu článkom 23 tejto smernice, stanoviť vo vnútroštátnom práve účinné, primerané a odrádzajúce sankcie za porušenie povinnosti veriteľa posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti

21 Ultimo Portfolio Investment a poľská vláda sa v prvom rade v zásade domnievajú, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný, keďže vnútroštátny súd, ktorý je občianskoprávnym súdom a prejednáva občianskoprávny spor, nemá právomoc prípadne rozhodnúť o uložení pokuty veriteľovi v zmysle zákona o priestupkoch.

22 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v rámci spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi stanovenej v článku 267 ZFEÚ prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý vec prejednáva a ktorý musí prevziať zodpovednosť za súdne rozhodnutie, ktoré má byť vydané, aby s prihliadnutím na osobitosti konkrétneho prípadu posúdil potrebu prejudiciálneho konania na účel vydania svojho rozhodnutia, ako aj relevantnosť otázok položených Súdnemu dvoru. V dôsledku toho, ak sa položené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný o nich rozhodnúť.

23 Z uvedeného vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor teda môže návrh vnútroštátneho súdu na začatie prejudiciálneho konania zamietnuť len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nemá k dispozícii skutkové a právne podklady nevyhnutné na užitočné zodpovedanie otázok, ktoré sú mu položené (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. septembra 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 38 a citovanú judikatúru).

24 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátny súd sa pýta na zmysel a dosah ustanovenia práva Únie, konkrétne článku 23 smernice 2008/48, o ktorého výklad žiada Súdny dvor. Vnútroštátny súd dostatočne a presne vymedzil skutkové okolnosti v spore vo veci samej, ako aj právny rámec sporu vo veci samej, z čoho vyplýva, že položená otázka nemá hypotetickú povahu.

25 Okrem toho, aj keď Ultimo Portfolio Investment a poľská vláda predovšetkým tvrdia, že podľa poľských procesných pravidiel nemôže občianskoprávny súd rozhodujúci v občianskoprávnej veci ukladať sankcie stanovené v zákone o priestupkoch a že sankcia upravená v článku 138c ods. 1a tohto zákona môže byť uložená len trestným súdom, treba pripomenúť, že Súdny dvor je okrem iného oprávnený rozhodovať výlučne o výklade alebo platnosti predpisu Európskej únie, a to na základe skutkových okolností, ktoré mu oznámi vnútroštátny súd. Výklad vnútroštátnej právnej úpravy naopak prináleží výlučne vnútroštátnemu súdu (pozri v tejto súvislosti rozsudok z 11. marca 2021, Firma Z, C-802/19, EU:C:2021:195, bod 37).

26 Návrh na začatie prejudiciálneho konania je preto prípustný.

O veci samej

27 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 23 smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že preskúmanie účinnej, primeranej a odrádzajúcej povahy sankcií ustanovených v tomto článku za porušenie povinnosti posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa uloženej v článku 8 tejto smernice sa musí vykonať výlučne s prihliadnutím na ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté osobitne na účely prebratia uvedenej smernice.

28 Z článku 8 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že pred uzavretím zmluvy o úvere je veriteľ povinný posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, pričom táto povinnosť môže prípadne zahŕňať nahliadnutie do príslušnej databázy. Cieľom tejto povinnosti je tiež posilniť zodpovednosť veriteľa a zabrániť poskytnutiu úveru nebonitným spotrebiteľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. decembra 2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 43; zo 6. júna 2019, Schyns C-58/18, EU:C:2019:467, bod 40, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 20).

29 Taká povinnosť tým, že má chrániť spotrebiteľov pred rizikami nadmerného zadlženia a platobnej neschopnosti, má pre nich zásadný význam (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. júna 2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, bod 41, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 21, ako aj citovanú judikatúru).

30 Článok 23 smernice 2008/48 na jednej strane stanovuje, že pravidlá o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe článku 8 tejto smernice sa musia definovať takým spôsobom, aby sankcie boli účinné, primerané a odrádzajúce, a na druhej strane, že členské štáty prijmú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. V rámci týchto hraníc je voľba uvedených pravidiel o sankciách ponechaná členským štátom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. septembra 2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 59 a citovanú judikatúru, ako aj z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 24 a citovanú judikatúru).

31 Hoci sa otázky vnútroštátneho súdu v prejednávanej veci týkajú jedinej sankcie vyplývajúcej z článku 24 v spojení s článkom 138c zákona o priestupkoch, z písomných pripomienok predložených Súdnemu dvoru, v prípade potvrdenia vnútroštátnym súdom, vyplýva, že poľské právo predpokladá viacero iných sankcií, najmä občianskoprávnych, ktoré môžu vnútroštátne súdy uložiť v prípade nedodržania povinnosti posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa.

32 V prvom rade, hoci pokuta môže istotne predstavovať odstrašujúcu sankciu, jej malá výška môže spôsobiť, že táto sankcia bude nedostatočná. Rovnako skutočnosť, že predmetom tejto sankcie sú iba fyzické osoby, môže svedčiť o nedostatkoch dotknutej právnej úpravy (pozri analogicky rozsudok zo 4. marca 2020, Bank BGŻ BNP Paribas, C-183/18, EU:C:2020:153, bod 48 a citovanú judikatúru). Navyše na to, aby sankcia bola účinná a odradzujúca, je potrebné odňať porušovateľom hospodársky prospech vyplývajúci z porušení, ktorých sa dopustili [pozri analogicky rozsudok z 11. februára 2021, K. M. (Sankcie uložené kapitánovi plavidla), C-77/20, EU:C:2021:112, bod 48]. Napokon a predovšetkým takáto sankcia nie je sama osebe spôsobilá dostatočne účinným spôsobom zabezpečiť

ochranu spotrebiteľov pred rizikami nadmerného zadlženia a platobnej neschopnosti, o ktorú sa usiluje smernica 2008/48, keďže nemá vplyv na situáciu spotrebiteľa, ktorému bol poskytnutý úver v rozpore s článkom 8 tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 38).

33 V tejto súvislosti je potrebné v druhom rade pripomenúť, že podľa článku 288 tretieho odseku ZFEÚ smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom (rozsudok z 21. apríla 2016, Radlinger a Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, bod 76, ako aj citovaná judikatúra).

34 Prebratie smernice do vnútroštátneho práva tak nevyžaduje nevyhnutne prijatie legislatívneho aktu v každom členskom štáte. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora najmä existencia všeobecných zásad alebo pravidiel môže urobiť prebratie osobitnými legislatívnymi alebo správnymi opatreniami nadbytočným, avšak pod podmienkou, že tieto normy účinne poskytujú záruku úplného uplatnenia smernice a že v prípade, keď predmetné ustanovenie uvedenej smernice zakladá práva jednotlivcov, je právna situácia vyplývajúca z týchto zásad dostatočne presná a jasná, pričom oprávnené osoby sú schopné poznať svoje práva v plnom rozsahu, prípadne sa na ne odvolávať pred vnútroštátnymi súdmi (pozri v tejto súvislosti rozsudok z 3. decembra 2009, Komisia/Belgicko, C-475/08, EU:C:2009:751, bod 41 a citovanú judikatúru).

35 Z toho vyplýva, že na účely určenia, či vnútroštátna právna úprava dostatočne preberá povinnosti vyplývajúce z danej smernice, treba zohľadniť nielen právnu úpravu, ktorá bola osobitne prijatá na účely prebratia tejto smernice, ale aj všetky existujúce a uplatniteľné právne normy.

36 Z judikatúry Súdneho dvora tak vyplýva, že aj keď článok 23 smernice 2008/48 vyžaduje, aby sankcie boli odradzujúce, súdy musia mať takisto diskrečnú právomoc, ktorá im umožní vybrať si v závislosti od okolností prípadu také opatrenie, ktoré je primerané závažnosti porušenia zistenej povinnosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, bod 63, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 26). Vnútroštátne súdy sú povinné zohľadniť všetky pravidlá vnútroštátneho práva a vykladať ich v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a účel tejto smernice tak, aby sa dosiahol výsledok zodpovedajúci cieľom, ktoré sleduje (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, bod 54, a z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 41).

37 Ak vnútroštátny zákonodarca rovnako ako v prejednávanej veci uložil za porušenie povinnosti posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa okrem správnej sankcie upravenej v zákone o priestupkoch aj sankcie podľa občianskeho práva, z ktorých môže mať prospech dotknutý spotrebiteľ, tieto sankcie sa musia vzhľadom na osobitný význam, aký smernica 2008/48 priznáva ochrane spotrebiteľov, uplatňovať pri dodržaní zásady efektivity (rozsudok z 5. marca 2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, bod 39).

38 V prejednávanej veci zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, a s výhradou overení, ktoré musí vykonať vnútroštátny súd, vyplýva, že k ustanoveniam, ktoré obsahuje vnútroštátna právna úprava, patrí zánik nároku na úroky, rozdelenie zmluvného plnenia na časti, z ktorých neplynú úroky a neplatnosť určitých zmluvných podmienok na základe vnútroštátnej právnej úpravy preberajúcej smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. EÚ L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), alebo smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“) (Ú. v. EÚ L 149, 2005, s. 22).

39 Pokiaľ ide v prvom rade o zánik nároku na úroky, Súdny dvor už rozhodol, že takáto sankcia stanovená vnútroštátnou právnou úpravou sa musí považovať za primeranú v zmysle článku 23 smernice 2008/48, pokiaľ ide o prípady porušenia povinnosti veriteľa, ktorá má podstatný význam v kontexte tejto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. novembra 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, body 69 až 71, ako aj citovanú judikatúru).

40 Ako však už bolo uvedené v bodoch 29 a 30 tohto rozsudku, povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, ktorá je stanovená v článku 8 ods. 1 smernice 2008/48, má takýto podstatný význam.

41 Pokiaľ ide ďalej o rozdelenie zmluvného plnenia na časti, toto rozdelenie umožňuje zohľadniť situáciu spotrebiteľa a vyhnúť sa tomu, aby spotrebiteľ bol vystavený mimoriadne negatívnym dôsledkom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. marca 2019, Abanca Corporación Bancaria a Bankia, C-70/17 a C-179/17, EU:C:2019:250, body 56, 58 a 59, ako aj citovanú judikatúru).

42 Napokon na účely splnenia požiadaviek stanovených v článku 23 smernice 2008/48 môže vnútroštátny súd uplatniť túto smernicu v spojení so smernicou 93/13 a prípadne dospieť k záveru, že zmluvné podmienky týkajúce sa neprimeraných nákladov nie sú pre spotrebiteľa záväzné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. septembra 2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 a C-252/19, EU:C:2020:631, bod 97).

43 Vnútroštátny súd pritom musí overiť, či uplatnenie sankcie stanovenej smernicou 93/13 nie je pre spotrebiteľa menej výhodné ako jednoduchá sankcia spočívajúca v zániku nároku na úroky stanovená vnútroštátnou právnou úpravou v rámci výkonu článku 23 smernice 2008/48 (pozri v tomto zmysle uznesenie zo 16. novembra 2010, Pohotovosť, C-76/10, EU:C:2010:685, bod 77).

44 V rovnakom duchu Súdny dvor už rozhodol, že konštatovanie nekalosti obchodnej praktiky v zmysle smernice 2005/29 predstavuje jeden z prvkov, na ktorých príslušný súd môže založiť svoje posúdenie nekalosti zmluvných podmienok podľa smernice 93/13, týkajúcich sa tejto praktiky a uvedených v zmluve medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. marca 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 47, ako aj z dnešného dňa, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 až C-782/19, bod 76).

45 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je potrebné na položenú otázku odpovedať tak, že článok 23 smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že preskúmanie účinnej, primeranej a odrádzajúcej povahy sankcií ustanovených v tomto článku za porušenie najmä povinnosti posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa uloženej v článku 8 tejto smernice sa musí vykonať tak, že sa v súlade s článkom 288 tretím odsekom ZFEÚ zohľadní nielen ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté osobitne na účely prebratia uvedenej smernice, ale takisto všetky iné ustanovenia tohto práva, pričom sa musia vykladať v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a ciele tejto smernice tak, aby uvedené sankcie splnili požiadavky stanovené v článku 23 tejto smernice.

O trovách

46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Článok 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že preskúmanie účinnej, primeranej a odrádzajúcej povahy sankcií ustanovených v tomto článku za porušenie najmä povinnosti posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa uloženej v článku 8 tejto smernice sa musí vykonať tak, že sa v súlade s článkom 288 tretím odsekom ZFEÚ zohľadní nielen ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré bolo prijaté osobitne na účely prebratia uvedenej smernice, ale takisto všetky iné ustanovenia tohto práva, pričom sa musia vykladať v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na znenie a ciele tejto smernice tak, aby uvedené sankcie splnili požiadavky stanovené v článku 23 tejto smernice.

Podpisy